Lottery

הגרלה

Reuven decided to play the lottery for the first time in a while. He was having a good month, and figured, why not? He went to the store and told the man behind the counter the numbers he wanted. The ticket was printed and off he went.

That night, as Reuven was listening to the announcement of the numbers, he couldn't believe it. They called out his numbers! What a month it truly was! He screamed throughout his house, "WE WON!!!!!" like a hyper little kid.

"What did we win?" asked his wife. "We won the lottery for $578,000,000! Look at the ticket - it's the winning ticket!" Reuven pulled out the ticket to show his wife. But when he read the numbers, he fainted. His wife quickly rushed to get cold water and poured it on her husband. "What's going on?" demanded Reuven's wife.

"lt can't be," answered Reuven. "That moron put in the wrong number!" To Reuven's amazement, the store owner put a 10 instead of 13, and now his ticket was worthless. Reuven looked at the receipt of his ticket stub and made sure he wasn't the one in error. Sure enough, it was the store owner who had made the mistake. Reuven raced to the store and demanded that the store owner pay him his $578,000,000 immediately. A huge shouting match broke out, until the local Rav, whom happened to be shopping at that store during the fight, came to see what was going on. Reuven told his case to the Rav, and waited for an answer.

Sources

[1] Gemara Bava Kama 102a-102b

[2] Rosh, ibid.

[3] Shulchan Aruch: Choshen Mishpat 183:5

[4] Shach, ibid.

[5] Gemara Bava Kama 55b

[6] Tosfos, ibid.

[7] Veha'arev Na

סתם עצים להסקה ניתנו. ולא להמיר הלכך עצים נינהו ומעיקרא לא חל עלייהו שביעית. אבל ספיחי קטיים סתמן לגביעה הלכך חל עלייהו קדושה ומסירי לאחר הביעור לף להיסק. ועלי קנים וגפנים יש שאוכלין חומן ויש שמסיקין חומן הלכך כתר מחצה לקיטה מזלינן:

פשיטא היא. לישנא דמתני' קאי: **אמר רב כהנא ועצים להסקה תנאי היא בו'.** וכן עיקר פי' כל עצים בשביעית הוי פלוגתא דתנאי מי אית להו קדושת שביעית דכיון דטעמא דשביעית להו היינו משום דהנאתן לאחר ביעורן אם כן לרבי יוסי דלית ליה דרשה אומר נותנין פירות שביעית לתוך המשרה ולתוך הכבוסה מאי טעמא דרבנן אמר קרא [ו]לאכלה ולא למשרה לאכלה ולא לכבוסה ורבי יוסי אומר אמר קרא לכם [ז]לכל צרכיכם ורבנן נמי הכתיב לכם לכם דומיא דלאכלה במי שהנאתו וביעורו שוין [ח] יצאו משרה וכבוסה שהנאתן אחר ביעורן ור"י נמי הכתיב לאכלה אמר לך ההוא מיבעי ליה לכדתניא דתניא לאכלה ולא למלוגמא אתה אומר לאכלה ולא למלוגמא או אינו אלא לאכלה ולא לכבוסה כשהוא אומר לכם הרי כבוסה אמור הא מה אני מקיים לאכלה לאכלה ולא למלוגמא ומה ראית לרבות הכבוסה ולהוציא את המלוגמא מרבה אני את הכבוסה ששוה בכל אדם ומוציא אני את המלוגמא שאינו שוה בכל אדם כמאן אזלא הא דתניא [י]לאכלה ולא למלוגמא לאכלה ולא לזילוף לאכלה ולא לעשות ממנה אפיקטויזין כמאן כר' יוסי דאי כרבנן [יא]איכא נמי משרה וכבוסה: רבי יהודה אומר אם השבח כו': (סימן סבן) [יב]יתיב רב יוסף אחורי דרבי אבא קמיה דרב הונא ויתיב רב הונא וקאמר הלכה כרבי יהושע בן קרחה והלכה כרבי יהודה [יג]אהדרינהו רב יוסף לאפיה אמר בשלמא רבי יהושע בן קרחה אצטריך סלקא דעתך אמינא [יד]יחיד ורבים הלכה כרבים קמ"ל הלכה כיחיד ר' יהושע בן קרחה מאי היא דתניא רבי יהושע בן קרחה אומר [טו]מלוה בשטר אין נפרעין מזהן מלוה על פה נפרעין מהן מפני שהוא כמציל מידם אלא הלכה כר' יהודה למה לי מחלוקת ואחר כך סתם היא [טז]ומחלוקת ואח"כ סתם הלכה כסתם מחלוקת בבבא קמא [יז]לצבוע לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו רבי יהודה אומר אם השבח יתר על היציאה נותן לו את היציאה ואם היציאה יתירה על השבח נותן לו את השבח וסתם בבבא מציעא דתנן [יח]כל המשנה ידו על התחתונה [יט]וכל החוזר בו ידו על התחתונה ורב הונא אצטריך סלקא דעתך אמינא אין סדר למשנה וסתם ואחר כך מחלוקת היא ורב יוסף אי הכי כל מחלוקת ואח"כ סתמא נימא אין סדר למשנה וסתם ואח"כ מחלוקת היא ורב הונא כי לא אמרינן אין סדר למשנה אבל בתרי מסכתות אמרינן ורב יוסף כולה נזיקין חדא מסכתא היא ואיבעית אימא משום דקתני לה גבי הלכתא פסיקתא כל המשנה ידו על התחתונה וכל החוזר בו ידו על התחתונה: **תנו רבנן הנותן מעות לשלוחו**

ליקח

פשיטא היא. לישנא דמתני' קאי: **אמר רב כהנא ועצים להסקה תנאי היא בו'.** וכן עיקר פי' כל עצים בשביעית הוי פלוגתא דתנאי מי אית להו קדושת שביעית דכיון דטעמא דשביעית להו היינו משום דהנאתן לאחר ביעורן אם כן לרבי יוסי דלית ליה דרשה אומר נותנין פירות שביעית לתוך המשרה ולתוך הכבוסה מאי טעמא דרבנן אמר קרא [ו]לאכלה ולא למשרה לאכלה ולא לכבוסה ורבי יוסי אומר אמר קרא לכם [ז]לכל צרכיכם ורבנן נמי הכתיב לכם לכם דומיא דלאכלה במי שהנאתו וביעורו שוין [ח] יצאו משרה וכבוסה שהנאתן אחר ביעורן ור"י נמי הכתיב לאכלה אמר לך ההוא מיבעי ליה לכדתניא דתניא לאכלה ולא למלוגמא אתה אומר לאכלה ולא למלוגמא או אינו אלא לאכלה ולא לכבוסה כשהוא אומר לכם הרי כבוסה אמור הא מה אני מקיים לאכלה לאכלה ולא למלוגמא ומה ראית לרבות הכבוסה ולהוציא את המלוגמא מרבה אני את הכבוסה ששוה בכל אדם ומוציא אני את המלוגמא שאינו שוה בכל אדם כמאן אזלא הא דתניא [י]לאכלה ולא למלוגמא לאכלה ולא לזילוף לאכלה ולא לעשות ממנה אפיקטויזין כמאן כר' יוסי דאי כרבנן [יא]איכא נמי משרה וכבוסה: רבי יהודה אומר אם השבח כו': (סימן סבן) [יב]יתיב רב יוסף אחורי דרבי אבא קמיה דרב הונא ויתיב רב הונא וקאמר הלכה כרבי יהושע בן קרחה והלכה כרבי יהודה [יג]אהדרינהו רב יוסף לאפיה אמר בשלמא רבי יהושע בן קרחה אצטריך סלקא דעתך אמינא [יד]יחיד ורבים הלכה כרבים קמ"ל הלכה כיחיד ר' יהושע בן קרחה מאי היא דתניא רבי יהושע בן קרחה אומר [טו]מלוה בשטר אין נפרעין מזהן מלוה על פה נפרעין מהן מפני שהוא כמציל מידם אלא הלכה כר' יהודה למה לי מחלוקת ואחר כך סתם היא [טז]ומחלוקת ואח"כ סתם הלכה כסתם מחלוקת בבבא קמא [יז]לצבוע לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו רבי יהודה אומר אם השבח יתר על היציאה נותן לו את היציאה ואם היציאה יתירה על השבח נותן לו את השבח וסתם בבבא מציעא דתנן [יח]כל המשנה ידו על התחתונה [יט]וכל החוזר בו ידו על התחתונה ורב הונא אצטריך סלקא דעתך אמינא אין סדר למשנה וסתם ואחר כך מחלוקת היא ורב יוסף אי הכי כל מחלוקת ואח"כ סתמא נימא אין סדר למשנה וסתם ואח"כ מחלוקת היא ורב הונא כי לא אמרינן אין סדר למשנה אבל בתרי מסכתות אמרינן ורב יוסף כולה נזיקין חדא מסכתא היא ואיבעית אימא משום דקתני לה גבי הלכתא פסיקתא כל המשנה ידו על התחתונה וכל החוזר בו ידו על התחתונה: **תנו רבנן הנותן מעות לשלוחו**

ליקח

סתם עצים להסקה הן עומדין. סתם עצים של עומדין. סתם עצים להסקה ניתנו לבריות ומתמן לגו להמיר קיימו, הלכך לף נתחל בהו קדושת שביעית מעיקרא ולפילו לקטן להמיר (סוכה מ:). **ועצים להסקה תנאי היא.** ועצים להסקה גופייהו שהנאתן לאחר ביעורן, מנלי היא לי דנהנו בהו בשביעית אור ליקוד לי דנהנו בהו בשביעית אור ליקוד לי דנהנו בהו בשביעית אור ליקוד

עין משפט
נר מצוה

צו א מיי׳ פ״ט מהלכות שלוחין הלכה ה ופ״ה הלכה ג סמג עשין קעד טוש״ע ח״מ סי׳ קפג סעיף ה ופי׳ קנו סעיף י״ח וע״ש:

צח ב מיי׳ פ״ג מהל׳ ערכין הלכה יד סמג עשין קלח:

צט ג מיי׳ שם פ״ו הלכה ג סמג עשין קנב:

ק ד מיי׳ שם פ״ג הלכה יד:

קא ה מיי׳ פ״ב מהלכות שלוחין הלכה ה סמג עשין פג טוש״ע ח״מ סי׳ קפד סעי׳ ג:

רבינו חננאל

תנו רבנן הנותן מעות לשלוחו ליקח לו חטין ולקח מהם שערין שערין ולקח מהם חטין תניא חדא אם פחתו פחתו לו ואם הותירו הותירו לו ותני חדא אם פחתו פחתו לו ואם הותירו הותירו לאמצע. אמר רבי יוחנן לא קשיא, הא ר״מ והא רבי יהודה. וכיון דקיימא לן הילכתא כר׳ יהודה דאמר במתני׳ היציאה כו׳ הנותן מעות לשלוחו לקנות לו דבר ידוע ושינה השליח, בין לאכילה בין לסחורה, אם פחתו פחתו לשליח ואם הותירו הותירו לאמצע, בעת שנתן לו המעות בתורת שותפות. אבל אם נתן לו המעות בתורת שליחות, הכל לבעל המעות. כדגרסינן בפרק אלמנה ניזונית הלכה אלמנה שמכרה שוה מנה במאתים, אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה כאן שנה רבי הכל לבעל המעות. אסקינן אמר רב פפא הילכתא דבר שיש לו קצבה חולקין דבר שאין לו קצבה הכל לבעל המעות. וכן הלכה. וכן פסק בפר״ח בהגזל קמא דקיימא לן כר׳ יוסי דאמר הכל לבעל המעות ואוקימנא בדבר שאין לו קצבה. **אחד המקדיש נכסיו ואחד המעריך את עצמו אין שמין לו לא בכסות אשתו ולא בצבע שצבע לשמן ולא בסנדלים חדשים** שלקחן לשמן. ופרכינן אמאי לימא מי הודיעו לצבע שיקנה צבע לאשה, אלא משום דשליחותא קא עביד כיהה דמי. אמר ר׳ אבא לא כל המקדיש נכסיו אין דעתו על כסות אשתו ובניו. מתקיף לה רב זעירא וכי דעתו של אדם על תפילין דתנן המקדיש על תפילין. נכסיו מעלין לו תפילין. אמר ליה, אין קסבר מצוה קא עבידנא אבל בכסות אשתו ובניו לא, משום איבה. מתקיף לה ר׳ הושעיא, והלא חייבי ערכין שנו כאן ותנן חייבי ערכין ממשכנין אותן. דעתו של אדם למשכנו. אלא אמר ר׳ אבא כל המקדיש נכסיו נעשה כמו שהקנה לאשתו ובניו כסותו מעיקרא. ופר״ח זצ״ל דשנויא דר׳ אבא שינויא הוא.

מסורת הש״ס

ליקח כהן חטין. למתניתא שכר: [**הא ר״מ**]. קמייתא ר״מ [דלמר] שיעור קונה בתמייתא ר׳ יהודה [דלמר] שיעור אינו קונה ומיהו אם פחתו פחתו לו ואם הותירו הותירו לו. למר ליה פחתו לו ואם הותירו הותירו לאמצע. למר לעבודת כוכבים. ופספל להסמוכים: **אבל לסחורה.** בכל מידי דאיכא רווחא ניחא ליה וכי הותירו לאו שיעור הוא: **מי הודיעו.** למוכר החטין שלאורך בעל המעות הן שיקנה לו דקתני הותירו לאמצע בשלמא לר׳ אלעזר דר״מ אליבא דר״מ לתמר בכל דהו ניחא ליה לאו משום הוא ושליחותיה דבעל הבית קעביד וקני בעל מעות מחלית שכר אלא לר׳ יוחנן דלמר משום הוא ולא הוי שליחות ומיהו שיעור לא קני קני ליה ממאן דקני לאו משום שליחות הוא אלא משום דלא קני ליה לגופיה אבל לסחורה לא אמר אלא א״ר אלעזר הא והא ר׳ מאיר ולא קשיא כאן לאכילה כאן לסחורה: [ו]מחכו עלה במערבא לר׳ יוחנן אליבא דר׳ יהודה וכי מי הודיעו לבעל חטין שיקנה חטין לבעל מעות מתקיף לה רב שמואל בר ססרטי אי הכי אפילו חטין וחטין נמי לא אמר רבי אבהו שאני חטין וחטין דשליחותיה קא עביד וכי בעל הבית דמי תדע דתנן [ז]אחד המקדיש נכסיו ואחד המעריך את עצמו אין לו בכסות אשתו ולא בכסות בניו ולא בצבע שצבע לשמן ולא בסנדלים חדשים שלקחן לשמן ואמאי לימא הכא נמי מי הודיעו לצבע שיקנה צבעו לאשה אלא לאו משום דאמרינן [דשליחותיה קא עביד וכיד ואשתו דמי הכא נמי] שליחותיה קא עביד וכיד בעה״ב דמי א״ר אבא [ח] לא כל המקדיש נכסיו אין דעתו על כסות אשתו ובניו מתקיף לה רבי זירא וכי דעתו של אדם על תפילין [ט]ותנן [י]המקדיש נכסיו מעלין לו תפילין א״ל אביי אין דעתו של אדם על תפילין המקדיש נכסיו [יא]סבר מצוה קא עבידנא ואין דעתו של אדם על כסות אשתו ובניו משום איבה מתקיף לה רב אושעיא והלא חייבי ערכין שנו כאן [יב]ותנן חייבי ערכין ממשכנין אותן וכי דעתו של אדם על עצמו למשכנו אלא אמר רבי אבא כל המקדיש נכסיו נעשה כמי שהקנה להן כסות אשתו ובניו מעיקרא תנו רבנן הלוקח שדה בשם חבירו אין כופין אותו למכור ואם אמר לו על מנת כופין אותו למכור מאי קאמר אמר רב ששת ה״ק הלוקח שדה מחבירו בשם ריש גלותא אין כופין אותו ריש גלותא למכור ואם אמר על מנת כופין את ריש גלותא למכור אמר מר הלוקח שדה בשם ריש גלותא אין כופין אותו ריש גלותא למכור מכלל דמקנא קניא ליה לימא פליגא דבני מערבא דאמרי וכי מי הודיעו לבעל חטין שיקנה חטין לבעל הבית אי משום הא לא קשיא כגון דאודעיה לבעל שדה ואודעינהו לסהדי אלא אימא סיפא על מנת כופין אותו ריש גלותא למכור אמאי ולימא ריש גלותא לא יקרייכו בעינא ולא זילותייכו בעינא אלא אמר אביי [יג]ה״ק הלוקח שדה בשם חבירו [יד](ריש גלותא) אין מהא דתנן דמגופא דבריתא ליכא למשמע מידי דאיכא לאוקמי כשהודיעו וא״ת מאי מוכח טפי מהא דתנן הא ליכא לאוקמא נמי כשהודיעו לצבע דהאי צמר דאשתו הלא דמי לצעיל ולאי ליכא למימר הוא מודיע כדי שיקנה לצבע המעות אבל הכא למה יש להודיעו הלא דעתו ליתן לאחר כך ומן ההקדש לא מסיק מדעתיה: **מי** הודיעו **לצבע שיקנה צבע לאשה.** תימה מאי פריך תיפוק הא יש שהא ממנין על גבי צמר אבל הא אין שהא ממנין על גבי צמר מה לנו למוס הא מין בהמה לגבעו מקנה לצבעו לשאה וי״ל דהכי פריך כיון דמין הלבע מקנה לצבעו לשאה ויכול הלבע לתבוע שהא מן ההשה דלא״ג דמין שהא ממנים ע״ג הצמר מ״מ היא נהנית ממעשה ידיו וכריכה ליתן לו שכר וכיון דיכול ליקח שכר מעשה ש״כ מעות שקיבל מבעל ההשה הן הקדש דמין שכירות כיון שההשה חייבת שכירות ולפי מה שפירשתי לעיל דכיון דלא הודיעו לבעל חטין שיקנה חטין לבעל המעות מחזר המקח ע״כ לא פריך הכא דלא ממעות שקיבל הלבע שיהיו הקדש אפילו הא יש שהא ממנין על גבי הצמר לא קנאה ההשה והבעל נמי לא קנה וחזר הלבע לבעל בש״מ שהוא וחין לו להקדש בלבע בלום דלא המעות שקיבל הלבע כיון שחוזרין לבעל יהו הקדש והלבע יחזור ויתבע השכירות מן ההשה ומאי קתני אין לו לבעל בכסות אשתו ממש שהנאם גם לה: **אין** דעתו של **אדם** על **כסות אשתו.** הלכך אין דעתו להקדיש חותן מעות שנתן לבעל שלא יחזור ויתבע מן ההשה אלמא בדעתו וכיון שאין רוצה להקדיש לו הוי הקדש דלא עדיף עשיו מה מועיל שאין דעתו עליהם מ״מ בש״כ נערך מכל מה שיש לו אלא משום דאית ליה פירכא אחריתי לא חש למפרך:

גליון הש״ס

גמ׳ מחכו עלה במערבא. ביצה דף לח ע״ב שבועות דף כו ע״ש: שם לא כל המקדיש. עי׳ נדרים דף מג ע״ב:

מוסף רש״י

אחד המקדיש נכסיו כו׳. והגזבר בא למשכנו על ערכו הקלוב בפרשה, אין לו. לגזבר לא נכסות אשתו כו׳ (כתובות נד.). שאינו שלו (ערכין כד.). **ולא בצבע שצבע לשמן.** בגדים שצבע בשם משתו ולשם גיור, ואע״פ שלא לשמו עדיין (כתובות נד.). **ולא בסנדלים חדשים.** רבותא קמ״ל דאע״ג דעדיין לא נעלם, הרי הן בחזקת משמש לקיחה (ערכין כד.). המקדיש נכסיו מעלין לו תפילין. תפילין בכלל נכסיו ופודה אותן (ערכין כג:). כלומר אף תפילין הקדש ומעלין לו בדמים ופודן בשווין (רשב״ם ב״ב קנא.). **מצוה קא עבידנא.** דיהיבנא לבקר הניא, הלכך אכל נכסיה הוא דעתיה (ערכין כד.). **חייבי ערכין ממשכנין אותן.** לגזבר בגון שמחזיר לו כדמים ומעלין לו בדמים (ערכין כד.). **אין דעתו של אדם על כסות אשתו.** הלכך אין דעתו להקדיש אותן מעות שנתן לבעל שלא יחזור ויתבע מן ההשה אלמא בדעתו וכיון שאין רוצה להקדיש לו הוי הקדש אלא שהקנה לאשתו ובניו כסותו מעיקרא. ופר״ח זצ״ל דשנויא דר׳ אבא שינויא הוא.

ו) [מנחדרין יח: וש״נ], ז) כתובות נד. ערכין כד., ח) ב״ב קנא. ערכין כג:, ט) [ערכין כד.], י) שם כה. נעיל מג, יא) ברכ״ה מינו,

Gemara Bava Kama 102a-b [1]

The Rabbis taught us, someone who gives money to another person to act as his agent to buy wheat (in order to sell it), but instead buys barley (or vice versa) there is a dispute as to the law. One Baraisah says that if the value they receive for the goods after selling is lower than had it been the right item, the agent takes the loss. And if it's higher, then the agent keeps the gain. A different Baraisah says that if the value received for the goods is lower than had it been the right item, the agent takes the loss. And if it is higher, the two split in down the middle. This is an obvious contradiction. So the Gemara answers that it's not a contradiction, because one Baraisah is Rav Meir, and the other one is Rav Yehuda. The first one is Rav Meir who holds that when you cause a change, you acquire what was changed (therefore the agent keeps the difference in value no matter what). The second one is Rav Yehuda who holds that when one causes a change he doesn't acquire what was changed. (Rashi says nevertheless the agent takes the loss if there is one because the sender can claim I sent you to help me, not to hurt me).

Rav Elazar asks on this answer to the contradiction that who says this is true. Maybe I'll tell you that Rav Meir only says one acquires something when he changes it in regards to an item that he physically changed and can get physical use out of it. But when it comes to business, who says Rav Meir holds this way. (Rashi explains maybe a person is happy with any type of gain, and doesn't consider when he gains from business as if the agent changed anything). Rav Elazar therefore gives a different answer to the apparent contradiction. Really both Baraisos are Rav Meir. One is dealing with business, whereas the other is dealing with just buying food to eat.

Rosh, ibid. [2]

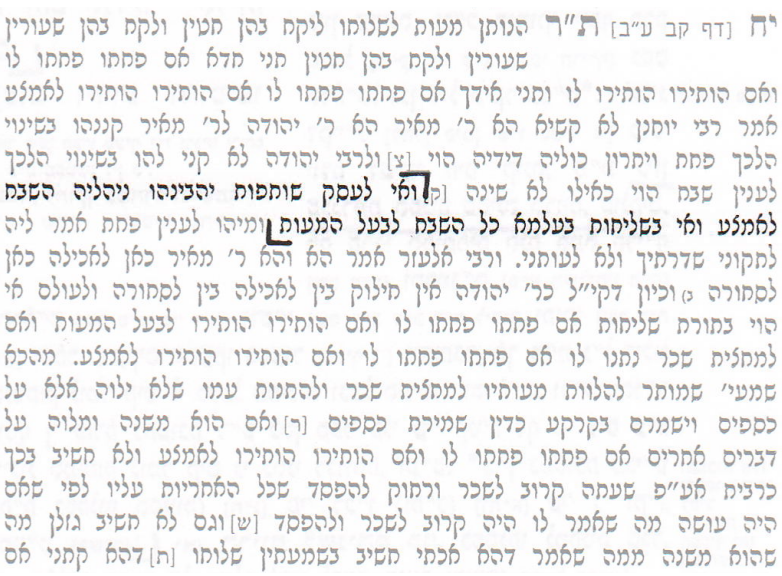

In regards to Rav Yehuda who holds when one changes something he acquires the change he made, in our case the two parties split the gain down the middle if the agent was sent as a partner in the deal. However, if the agent was just sent as an agent to bring the goods (but not as a partner), then the sender keeps the entire gain.

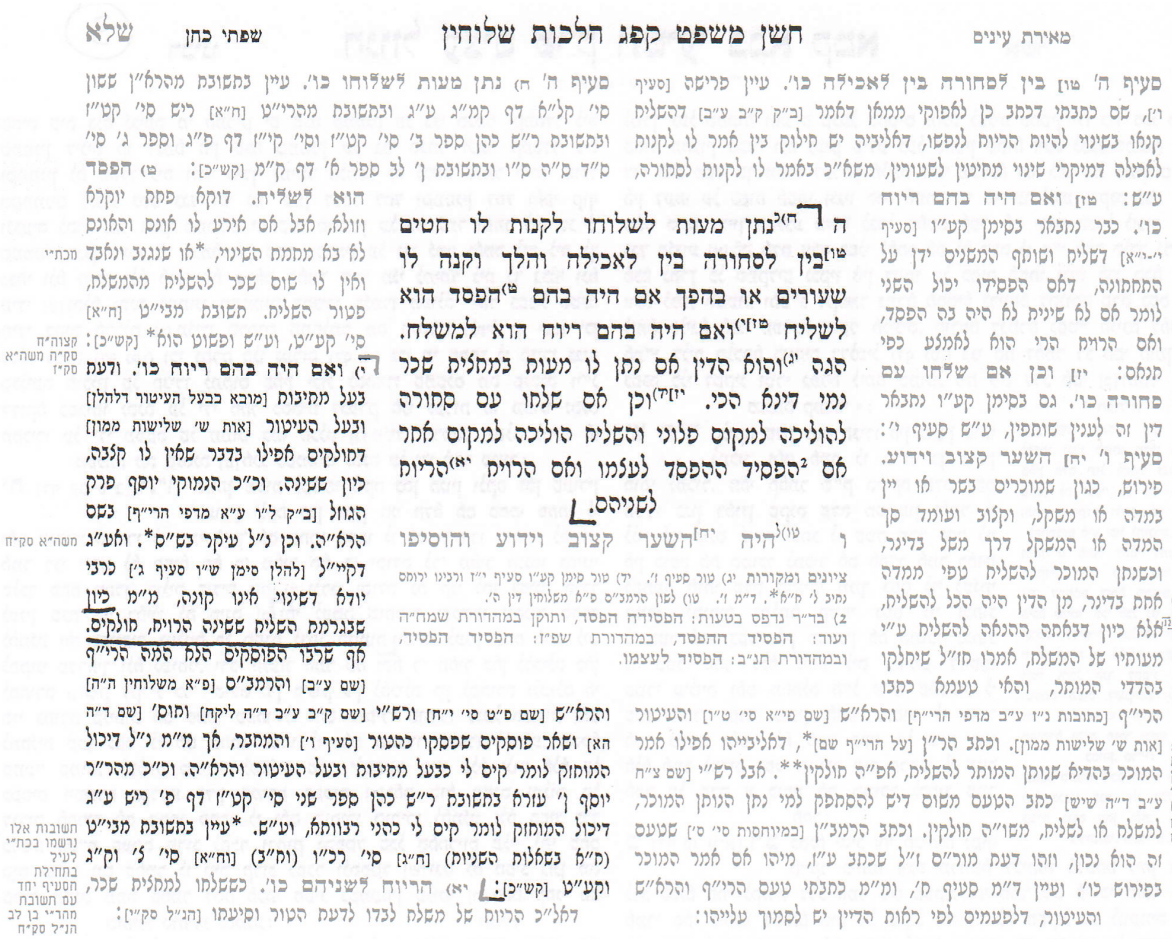

חשן משפט קפג הלכות שלוחין

ה [ח] נתן מעות לשלוחו לקנות לו חטים בין לסחורה בין לאכילה והלך וקנה לו שעורים או בהפך אם היה בהם חפסד הוא לשליח ואם היה בהם ריוח הוא למשלח. הגה והוא הדין אם נתן לו מעות נמחלית שכר נמי דינא הכי. וכן אם שלחו עם סחורה להוליכה למקום פלוני והשליח הוליכה למקום אחר אם הפסיד ההפסד לעצמו ואם הרויח הריוח לשניהם.

ו היה השער קצוב וידוע והוסיפו

Shulchan Aruch: Choshen Mishpat 183:5 [3]

One who gives money to his agent to purchase for him wheat, whether it be for business or just to eat, and instead buys barley (or vice versa), if a loss is suffered, the agent must take the loss. If there is a monetary gain, the sender gets the gain.

Rama- This law of keeping all the monetary gain is even true if he sent him as a partner. Similarly, if he sends the agent with merchandise to one place to sell, and the agent goes somewhere else, if he takes a loss because of this, the agent must take the loss. However, if there is a gain (and they are partners in the deal), then they split the gain.

Shach, ibid. [4]

If there is a gain: The Baal Mesivos and the Baal Ha'itur hold once there is a change for a gain, even if there was no set amount of how much to make, they split the gain. The Nimukei Yosef says the same thing in Bava Kama in the name of the Ra'ah. This also seems to me to be the law based on the Talmud. Even though we hold like Rav Yehuda that says a change made by someone doesn't cause an acquisition to be made (and you would think the owner keeps it all), nevertheless here they split. This is due to the fact the only reason there is a gain in the first place is because of the agent.

Even though many Torah authorities argue on me (namely the Rif, Rambam, Rosh, Rashi, Tosfos, and other ones who side with the Tur and the Mechaber), it still seems to me that the one with the money in his hand can claim I hold like the Ba'al Mesivosa, the Ba'al Ha'itur, and the Ra'ah (and until proven otherwise the money remains in his hands). Rav Yosef ib'n Ezra says the same things (as quoted by the Rash Kohen…) that the one with the money in his hands can say I hold like these Rabbi's opinion.

הכונס צאן לדיר. זה היה רואי לשנות לעיל בהדי מילי דשור ללמוד היה לו להפסיק במילי דבור אלא מגיד הפסוק שיכול לשנות בדיבור ולכתוב בדיבור אלא מפני שבא ללמד על הסמוך לו שהוא מדבר בשור ולא בבור ולא בהבערה ולא בשן ולא בהולך ברגל ולא בשומר חנם ולא בשואל ולא בנשכר ולא בבעל הבית ולא בבעל הבית שהן ארבעה אבות נזיקין ולא בפשיעה ולא בשומר חנם ולא בשואל ולא בנשכר

Gemara Bava Kama 55b [5]

We learned in a Baraisah: R' Yehoshua says there are 4 things that if one does them, he is exempt in the courts in this world, but obligated in the next world. The four are:

1) One who breaks a fence that is surrounding his friend's animal

2) One who bends his friend's stalks of wheat towards an oncoming fire.

3) One who pays witnesses to testify falsely

4) One who knows testimony about his friend to help him but keeps queit.

About the case of breaking the wall in front of the animal, the Gemara wants to know what kind of case we're dealing with. If it's a regular wall that won't fall without him knocking it down, he should also be obligated in the courts in this world?

Tosfos, ibid. [6]

If it's a normal wall then he should be obligated in this world too: The Gemara means he should be obligated to pay for the wall, not the animal. He for sure is exempt from payment for the animal if all he did was knock down the wall, since it's only a cause to the animal running away (not an actual damage done to the animal).

Q: Shimon had a weekly routine of buying a lottery ticket from his friend Reuven's stand. Shimon paid many months ahead for all the tickets of those months, and each time would send the numbers he wanted on his lottery ticket to Reuven. One day he came to the stand with the numbers he wanted, and Reuven put in the numbers and gave Shimon the ticket. The next day when Shimon saw the winning numbers, his eyes lit up… He called his whole family telling them he just won 20,000 shekel. However, when he checked the ticket, he became broken. It became clear that Reuven messed up on one of the numbers, putting in a 9 when he should have put a 7. Now the ticket was worthless!

Now Shimon demanded the owner of the lottery stand to pay him the entire amount of the lottery (20,000 shekel). It was his mistake that caused Shimon to lose all the money. They both went to the Rabbinical court to find out what to do.

A: The owner of the lottery stand is exempt in this world from paying the winnings, considering he didn't actually damage him directly. He only caused him Shimon to not gain more money. It seems also in this case that Reuven is not obligated in the next world either as we'll see as we read on.

There was a story that happened with a certain person that had a Torah scholar as a guest in his house one time, and they both bought a lottery ticket. The owner of the house, who was a bad person with arrogance, said to himself that it makes sense that G-d would want to do good for the Torah scholar that was staying there more than the owner. Therefore, he switched the tickets. What happened? After the guest fell asleep, the owner came into his room and switched the tickets. What actually ended up happening is the ticket that really belonged to the owner, which was now in the pocket of the Torah scholar, won. The Torah scholar ended up with the winnings of the lottery.

The owner of the house saw his loss and tried figuring out ways to explain to the guest what had happened. He said that his ticket actually fell accidentally out of his hands into the pocket of the Torah scholar, and the Torah scholars ticket fell into his pocket! He said he had proof that the winning ticket was really his ticket.

The question was brought up if the claims of the

שמעון נוהג מידי שבוע לרכוש כרטיס הגרלה בדוכן הפיס של חבירו ראובן. הוא משלם מראש עבור כמה כרטיסים, ובכל פעם שולח לראובן פקס, בו נקובים המספרים בהם בחר לנסות את מזלו. באחד הימים, הגיע אל דוכן הפיס הפקס עם המספרים של שמעון, עשה ראובן את המוטל עליו, ורשם את המספרים על טופס ההגרלה.

למחרת, כאשר ראה שמעון את המספרים שעלו בגורל, אורו עיניו... הוא צהל משמחה והודיע לבני ביתו כי בס"ד זכו ב-20 אלף שקלים!

אך כאשר בדק את הכרטיס (שמלאו ראובן), שוד ושבר... התברר שראובן טעה במספר אחד - במקום לרשום 7 הוא רשם 9, כך שהכרטיס למעשה אינו שווה מאומה...

שמעון עתה תובע את בעל הדוכן לשלם לו את דמי הזכייה שהפסיד, שהרי אלולא טעותו היה זוכה בממון הרב...

והגיעו השניים לדין תורה אצל מו"ר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א.

תשובה

השיב מו"ר שליט"א:

בעל הדוכן פטור מדיני אדם מלשלם לחבירו את דמי הזכייה, משום שלא הזיקו באופן ישיר, אלא רק גרם לו למניעת רווח בדרך של גרמא בעלמא (ויעויין בתשובת החת"ס חו"מ סי' קע"ח). ונראה שאף מדיני שמים יש לפטור את בעל הדוכן מלשלם, וכדלהלן:

מעשה היה בבעל בית אחד, שהתארח בביתו תלמיד חכם צדיק, ושניהם רכשו (כל אחד בנפרד) כרטיס הגרלה. בעל הבית, שהיה רע מעללים וגס רוח, אמר לעצמו שמן הסתם בשמים רוצים לעשות טובה לתלמיד חכם המתארח בביתי, ולכן לכרטיס שלו יש יותר סיכויים לזכות בהגרלה.

מה עשה? - לאחר שנרדם האורח על מיטתו, קם בעל הבית, נכנס לחדרו, והחליף את הכרטיסים... את שלו הניח בכיסו של הת"ח, ואת הכרטיס של הת"ח לקח לעצמו.

ומה קרה בסוף? - הכרטיס של הבעה"ב, שהיה מונח עתה בכיסו של הת"ח, עלה בגורל, והת"ח זכה בהגרלה הגדולה...

ראה בעל הבית בהפסדו הצורב, והחל להתפתל סביב האורח בתירוצים ובנימוקים, תוך שהוא 'מסביר' לו ש"הכרטיס שלי 'נפל בטעות' לתוך הכיס שלך, והכרטיס שלך נפל בטעות אל הכיס שלי. יש לי הוכחות שהכרטיס שבידך שלי הוא..."

ונשאלה השאלה: האם טענתו של אותו בעל בית מתקבלת, והזכייה אכן שייכת לו?

ובכן, אמר על כך החפץ חיים: וכי הכרטיס זוכה?! הלא האדם זוכה! ומי שהשי"ת רוצה להעניק לו את ההון, הוא הזוכה, ואין בלתו! ואם בעל הבית הניח את כרטיסו בכיסו של הצדיק, ולבסוף דוקא כרטיס זה זכה, אות ברור הוא שכך רצו בשמים, ומה לו להתלונן עתה על כך, הרי גם אילו לא היו הכרטיסים מתחלפים, הצדיק היה זוכה בהגרלה, ובעל הבית לא היה זוכה במאומה... (ויש לציין לדברי ה'חובות הלבבות' בשער הביטחון: אם לא יגזרו לאדם יותר מן המגיע לו, אזי אפילו אם היו משתדלים כל אשר בשמים ובארץ, להוסיף לו, לא היו יכולים בשום פנים ולא בשום סיבה. וכאשר יגזור לו הבורא תוספת על מה שיש לו, תבואהו מבלי טורח ויגיעה).

וכך גם בנוגע לנידון דנן - אילו בעל הדוכן היה רושם את המספר שנקב שמעון, גם אז לא היה שמעון זוכה, כי לא המספר זוכה, אלא האדם זוכה.

ברם, נראה שבעל הדוכן צריך להשיב לשמעון את דמי הכרטיס, כיון שלמעשה לא ביצע את שליחותו!

house owner were actually accepted and if he got the lottery winnings.

The Chofetz Chaim said on this story "do you actually the think it's the ticket that won?! It's the person who won. Whomever G-d wants to give the money to, he is the one who wins, and no one else! If the owner put his ticket in the pocket of the Torah scholar and that ticket won, it's a proof that this was what G-d wanted. Why should the owner complain? Even if he didn't switch the tickets, the Torah scholar would have won anyway, and the owner would have come away with nothing (just like it happened). (The words from the book Duties of the Heart in his section on trust are apropos here: If it's not decreed from heaven for a person to have anymore than he has, then even if he does everything from heaven until earth to try to increase what he has, it will be of no avail. And when G-d decrees for someone to have more, then it will come to him without hard work and toil).

It's similar in regard to our case. If the lottery stand owner would have put in the number that Shimon gave him, Shimon still wouldn't have won. It's not the ticket that wins, it's the person that wins!

In conclusion, it seems the owner of the lottery stand has to at least return the amount of the cost of the ticket, since he didn't do what he was told (but doesn't have to pay the winnings of the lottery itself).

CONCLUSION

DISCLAIMER:
The views and opinions presented in this sourcesheet should not be taken as *halachah l'maaseh*.
Before applying these halachos to real-life situations, one must consult with a competent halachic authority.